

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben nazonoz módon:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Meg előnik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Tanulságok és visszaemlékezések.

(dr. V.) Az a szép katolikus ünnepély, melynek városunk vasárnap színhelye volt, érdemes arra, hogy ismételtten foglalkozzunk vele.

Örömmel ismerjük be, hogy igen sok szép momentuma volt e fényesen sikerült kath. manifestációnak ami kelemesen lepelt meg bennünket, de volt bizony olyan is, ami ha nem is hatott ugyan zavarólag, de mégis fájt a mi lelkünknek. Tanulságnak talán jó lesz ez is.

Az az egyszerű kis mise, melyet bibernok-püspökünk mondott az olaszii plébánia templomban, egyszerűségében is lélekemelő volt. Jól esett látnunk a komoly férfiak arcán a meghatottságot és buzgóságot, mely előmlött rajtuk. Ott voltak a Nikodémusok is, akik még félnek nyíltan vallást tenni hitükről, akik még mindig tartanak attól, hogy ultramontanoknak mondják majd őket, vagy akikkel a hivatalos pressió tart vissza a kath. körbe való lépéstől. Hisszük, hogy szívükben ők is velünk éreznek, reményljük, el fog jönni az idő, mikor ők is sorinkba állnak. Nem lehet sokáig tünni azt az állapotot, hogy az állami hivatalnok gyanuba keveredik, ha vasárnap az Isten házába megy.

A gyűlés és a bankett elvitázhatatlan tanuságot tett arról, hogy hála az Isten-

nek — Szent László városában emelkedőben van a kath. hitélet, hogy nincs okunk kislelkűeknek lennünk. Két-három év előtt, az egyházpoltikai forrongások közepett, ki mert volna ilyenre csak gondolni is?! Abból a 300 emberből, akik a kath. körnek tagjai, vajjon hány mert volna ilyen körbe lépni három év előtt? A Caesarok korában minél jobban irtották a keresztényeket, annál jobban szaporodtak. Lauquis martyrum — semen chastianorum. Az utóbbi évek sajnálatos eseményeinek is ilyen hatása van a hazai katolikusokra. Bátorságot önt lelkükbe és felnyitja szemüket.

Nem kicsinylendő, sőt nagyon örvendetes dolog az az őszinte érdeklődés, melylyel az ifjuság viseltetik a kath. kör. iránt. Az a csinos kis beszéd, melyet a kath. jogász-ifjuság képviselője a banketten mondott, kedvesen lepelt meg bennünket, mert tanuja annak, hogy ők is megértették az idők szavát, hogy nem rohannak már vakon a liberalizmus üres jelszavai után

Szóljak? ne szóljak? Nincs még ugyan kimerítve a felejthetetlen megnyitási ünnepélynek minden örvendetes momentuma, de érzem, hogy hiába kerülöm, rá kell már térnem a bántókra is.

Nem vegyült ez ünnepélybe semmi dissonaus hang, nem volt semmi félre-

értés, sőt egy óriási lépéssel kezdtünk ahhoz, hogy valahára nálunk is megértse egymást a klérus és a világi elem, — csak az fájt lelkünknek, hogy sokan nem voltak jelen azok közül, akiket ott szeretnünk volna látni.

Azt óhajtottuk volna, hogy ezen az ünnepélyen az únió is kifejezést nyerjen. Sajnos, nem igen lehetett észrevenni. A körnek feltűnően kevés tagja van a görög kath. papok és világiak közül, a tegnapi banketten meg éppen csak — ketten voltak.

Nem vagyunk barátai a terrorizmusnak, a befolyásolásnak; sem arra nem érezzük magunkat feljogosítva, hogy egyeseket avagy testületeket megítéljünk vagy kérdőre vonjunk; de még sem állhatjuk meg, hogy kifejezést ne adjunk szívünk nagy fájalmának a felett, hogy annak a nagy egyházi testületnek, melynek oly fontos missió jutott ebben az új társadalmi renaissance-ban, melynek oly fontos missió jutott ebben, mely oly sok érdemet szerzett magának e téren a multban, még csak képviselőjét sem láthattuk a kath. kör bankettjén.

Annál feltűnőbb, mert a gyűlésen voltak közülük néhányan, annál érthetlenebb, mert másféle bankettek névjegyzékében elég gyakran találkozhatunk neveikkel. Szeretnők reményleni, hogy a kath.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Írókról és hírlapírókról.

Írta: dr. Mephisto.

Ma annyi az író, mint a polyva, — az árjegyzék-készítő kereskedő segédétől kezeve fel egészen Jókaiig. Mindenki dicsekedhetik, hogy »az íróvilágból« egész sereg »jó barátja« van, úgy hogy ezek az író-barátok már szinte műveltséghez tartoznak.

S a helyi publikum előtt a Berettyóújfalusi közlöny tárczairó-novellistája miben sem különbözik Jókaitól, — legfőlebb abban, hogy Jókai öreg ember, aki előre már nem maradhat, ellenben a Berettyóújfalusi közlöny helyi-érdékű novellistája idővel még sokra viheti, — tán még szolgabíró is lehet belőle.

Mert az írókkal szemben tanusított magartás szempontjából az emberiségnek ujságot olvasó, vagy u. n. intelligens emberekkel érintkező része két csoportra osztható: az egyik rész igen nagybecsűli még az árjegyzék-készítő kereskedő segédet is, mert író, — a másik és sokkal nagyobb rész még ha Jókait akarja ismerni, még akkor is megkérdézi, hogy mi a foglalkozása? Mert hogy valaki tisztán csak író, vagy pláne ujságíró legyen, — az megfoghatatlan elötte.

Egyik tollforgató ismerősöm olyan kellemes helyzetben volt, hogy egy rendkívül csinos község érdeklődött iránta. A leány igen jó csa-

lábból való, — hozománya azonban nincs. A papája egy alkalommal megkérdézte tőlem, hogy mit gondolok, hozzáadhatja-e a leányát tollforgató kollegámhoz? Lelkiismeretbeli kötelességeimnek tartottam hogy az ellenkező nézetemnek kifejezést adjak. Nem akartam okaim gazdag tárházát ebben a speciális esetben elmondani, s tisztán csak arra szoritkozni, hogy a fiatalok — nem tudnak majd megélni.

— Dehegy nem, mikor annyi ujságíró olyan sokra vitte már!

— Ugyan kérem nevezzen meg egyet közülök!

— Ott van Jókai!

Ime a publikum. Egy ujságíró, akinek novellái a Berettyó-újfalusi közlönyben némi tetszésre találtak, semmivel sem kevesebb előtte, mint egy kis Jókai, akire feltétlenül igen nagy jövő vár.

A másik publikum pedig ha valami kitűnő munkát olvas, így kiált fel:

— Adta fránya csavargója, milyen jó tud össze-vissza hazudozni! Kár, hogy valami *tisztességes* ember nem lett belőle!

Azért nagy balek az az ujságíró, aki komoly arccal fogadja a publikum gratulációját, vagy arra is ad valamit, hogy a munkája tetszik-e a közönségnek, vagy nem? Az ilyen ember czélt tévesztett: primadonának született, aki hetekig kuncsorog a redakciókban, hogy egy jó kritikát kapjon, és sir, ha egy új kuplóját nem elég zajosan tapsolják meg. Az ilyeneket

csak a hiuság köti az íróasztalhoz, meg az az önzés, hogy hihetőleg könnyű életet biztosíthat magának. S igen mulatok rajta, mikor látom, hogy egy ujságíró előtt valaki kalapot emel, s az ujságíró örül neki.

Az a szegény fráter, aki köszön valószínűleg valami rossz fát tett a tűzre, s fél hogy a dolog nyilvánosságra kerül. Most az állítólag mindig pletykázó ujságírók rendkívül diszkrétek: ha egyszer felcsapnának czernyilotagoknak: sok embert bemutatnának, még többet annyira kompromittálnának, hogy egyszerűen lehetetlenekké volnának téve. Hanem hát »jó ember, udvarias ember, — ne bántuk!« — Sok ember meg azért köszön, mert szeret jó barátságban lenni a sajtóval. Az ujság a legkitűnőbb reklám, s a barátoknak a legtöbb esetben — ingyen.

Ez igen fontos dolog. Másrészt pedig az intelligenciához tartozik az is, hogy ujságíró-barátunk legyenek, akik épp oly lelkesedéssel beszélnek irodalmi eszméikről, stb. — mint a nyugalmazott századosok az egyenruhareformokról. Meg az író- és művészvilág pikantériáiról és adomáiról nem értesül az ember, csak ujságírók útján, — s ezekkel az elbeszelt dolgokkal igen nagy hatást lehet elérni »a társaságban,« mely rögtön applikálja a »kiválóműveltségű és rendkívül szellemes« jelzőt az uzsonna után a »társalgóra« — aki szellemességének és műveltségének darabjait az ebéd után, pikoló mellett leste el a kávéház. Ha az ujságírók asztala — mellett hanem azért sikkes do-

kör jövő ünnepélyén ez a bántó-hiány sem lesz észlelhető.

A kath. kör első nyilvános ünnepélyével különben teljesen meg lehet elégedve. Első fellépésével is igazolta azt, hogy hézagot tölt be városunk társadalmában, hogy szükség volt reá. Legyen része bőven olyan sikerben, aminőt első nyilvános szereplésével elért.

A kuriai bíraskodás.

A tárgyalások Apponyi grófnak a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat módosítása végett beterjesztett indítványa felett már a befejezéshez közelednek, de azért politikai körökben arról beszélnek, hogy a kormány e törvényjavaslatot nem akarja most a ház elé terjeszteni. Mivel pedig a ház őszig alig fog még más törvényjavaslatokat tárgyalni, úgy lehetséges, hogy az új választásokra vonatkozólag a jelen törvényjavaslat még nem lesz érvényben. Pedig e törvény életbeléptetése csak emelné a millenniumi ünnepet és bizonyára nem helyesen járnak el azok, kik a halasztgatással lehetlenné teszik, hogy végre már az annyira óhajtott tiszta választások útján kerüljenek a parlamentbe a jövő időszak képviselői. Idő is volna még, mert az appropriációra szerdán kerül a sor és így a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot mindjárt a millenniumi törvényjavaslatot mindjárt a millenniumi törvényjavaslat után lehelne tárgyalni és tekintve azon általános érdeklődést, a melylyel az ellenzék is javaslatot életbeléptetni akarja, lehetséges volna, hogy a tárgyalásokat még a kiállítás megnyitása előtt befejezhetnék.

Bánffy és Agliardi.

Vasárnapi lapunkban a »Neues Wiener Tagblatt« egy cikkét reprodukáltuk, mely egy állítólag Agliardi nuncius és Bánffy báró miniszterelnök közt, az utóbbinak bécsi tartózkodása alkalmával Goluchovski grófnál előfordult találkozást teljes részletességgel mond el. A mint a »Bud. Tud.« a legilletékesebb helyről értesül, ez a közlemény elejétől végig alaposan koholmány, mert Bánffy báró, ki Agliardival már igen régóta egyáltalán nem találkozott, a nunciust mostani bécsi időzése alatt még csak nem is látta.

A közös hadügyminiszter lemondása.

Báró Krieghammer közös hadügyminiszter lemondására vonatkozólag a N. Fr. Pr. a következőket írja: »A hadügyminiszter lemondásáról szállingozó hírek tartják magukat. A formális demontik ellenére, melyeket tegnap hivatalos helyről a lemondásról szóló hírek ellen kikocsátottak, parlamentáris körökben erősen hiszik, hogy a szabadság, melyet a hadügyminiszter legközelebb meg fog kezdeni, csak formáság és arra szolgál, hogy ez idő alatt váljon meg a hadügyminiszter hivatalától. Azt hangoztatják, hogy a hadügyminiszternek nemcsak egészségi állapota rendült meg annyira, hogy fizikailag képtelen hivatalos teendőinek az elvégzésére, hanem némely magas állású katonai hivatalnokkal való differenciák is hozzá járultak, hogy magérlelődjék benne a visszavonulásra való elhatározás. Csak visszalépésnek az ideje kétséges még, sőt lehetségesnek tartják, hogy a legközelebbi delegációban még ő fogja a hadügyi budget-t képviselni.

Néppárti gyűlések.

Néppárti ülések voltak tegnap Érsekújvárott és Nagykanizsán; az előbbeni Eszterházy Miklós Mórincz gróf, az utóbbi Zichy Nándor gróf elnökségével.

Érsekújvárott, mintegy 10.000 ember gyűlt össze Nyitra, Komárom, Esztergom, Pozsony és Trencsénvármegyéből. Miután telegramban üdvözlötték Zichy Nándor grófot és a kanizsai népgyűlést, Eszterházy Miklós Mórincz gróf mondta el megnyitó beszédét, melyben kérte a népgyűlést, hogy a néppárt programját, véssék szívébe. Az éljenzéssel fogadott beszéd után Prohászka Ottokár (Esztergom) szólott és határozati javaslatot terjesztett elő, hogy az érsekújvári népgyűlés tagjai elfogadják a néppárt programját. *Tomor* budapesti középiskolai tanár az iskolák államosítása ellen való küzdelemről, *Haydint* dr. ügyvéd pedig a kisiparosok védelméről terjesztett be határozati javaslatot. Mindannyit élénk éljenzéssel fogadta el a népgyűlés.

Nagykanizsán óriási néptömeg jelenlétében tartották meg Zichy Nándor gróf elnöklésével a már előre hirdetett népgyűlést, melynek nagyszabású megnyitóját Zichy Nándor

gróf tartotta. A gyűlésen jelen voltak: Molnár apát, Major dr., Pozsgay József pécsi kanonok, Fürster József, Vajdits Gyula, Silvek Lajos dr., Rézbányay József dr., Szent Ferencz dr. és Igár Béla dr.

A bankszabadság megújítása.

A Budapesti Tudósító jelenti: A bankszabadság megújítása tárgyában a múlt héten megkezdett szóbeli tárgyalásokat tudvalevőleg ma Bécsben kellett volna folytatni; mivel azonban a pénzügyi tárcza tárgyalása tegnap befejezést nem nyerhetett és az sincsen biztosítva, hogy a mai ülésen befolyezik, a bécsi tárgyalások folytatásának határideje minden esetre halasztást szenved; de feltehető, hogy még e hét folyamán folytathatni fogják a tanácskozásokat.

A kormány vád alá helyezése.

A költségvetés vitája már a vége felé közeledik és a legközelebbi napokban napirendben lesz az appropriációs vita, a melyet rendszeresen mintegy az egész tárgyalás lényegének tekintenek és ezért különös alkalomul is szolgál, hogy a képviselők a sérelmeket, valamint az országban tapasztalt bajokat megbeszélés tárgyává tegyék. Különösen pedig alkalom kínálkozik erre azért is, most a lefolyt vita folyamán számos oly dolog került napfényre, melyek az ország közállapotairól, a közigazgatás egyes vezetőiről szomorú képet nyújtottak.

A kísérletek daczára, a melyekkel a millenniumi ünnepekre való tekintettel a képviselőházban a szenvedélyes hangulatot megszüntetni, mégis igen heves vitákat hallottunk, a min nem is csodálkozhatunk, ha visszagondolunk a botrányoknak egész sorozatára, a melyek az egész ország nyugalma megzavarták.

Azon körülmény pedig, hogy a visszaéléseket nagyobbára felsőbb állami tisztviselők követették el, az országra nagyobb is vagy demoracziát gyakorolt.

Ily viszonyok között csak természetes, hogy az ellenzék az appropriációs vita folyamán nem hallgathat e botrányos állapotok felett, hanem szóba hozza ezeket ismét és reá fog mutatni azon hibákra, a melyeket az ország közügyeiben tapasztaltunk. Azt fogja tenni

log újságírókról konfidens hangon, s az újságírástól lenézően nyilatkozni. Ez már így illik.

Távol legyen tőlem az a gyanu, hogy én emiatt bosszankodni tudnék. S hogy itt a »vonal alatt« megemlítem ezeket az embereket, ezzel legfőleg csak azt akartam mondani, hogy ismerem őket. Máskülönben pedig a meggyőződéseim, hogy reputációt újságíró-ember csak így szerezhet, ha nem érintkezik a publikumával, csak hivatalos dolgokban. Én istenem, hiszen a publikum csak négy krajczárt ad naponként, nem elég, ha én ezért a négy krajczárért kétszáz usque ezer nyomtatott sort írok neki naponként? Van joga még többet is pövetelni tőlem? Nem tartozunk egymásnak, — következésképp épp oly nagyabecselőm, mint ő engem. S ha valaki éppen megtisztelti az újságírókat azzal, hogy (minden érdek nélkül) nem tartja őket jött-ment csavargóknak, — az ilyen embernek van alkalma elégszer tapasztalni, hogy ezért a picziny udvarias és önzetlen tiszteletért, többször akkorát kap cserébe. Mert az igazi bohémien tartozhatik a szabójának, — olyik a pénzérjének is — de a köteles tiszteletet megadja mindenkinek fölös mértékkel, — aki csak megérdemli.

Hogy félre ne értsük egymást, sietek kijelenteni, hogy »a helyi hirrovat vezetője«, az ügyvéd vagy orvos, aki praxisa érdekében időnkint vezércikket ír olyan lapba, amelynek szerkesztője ezt szívesen veszi a redakcióban, mert ez a lapnak üzletileg jó dolog, —

de aztán ha a szerkesztő kimegy a redakcióból: kesereg, hogy azt a cikket le kellett adnia, — az ilyen emberek éppoly kevéssé újságírók, mint bohémnek, noha ők hangoztatják a leggyakrabban: »Mi újságírók, — mi, a sajtó, — mi, bohémek.« stb. stb.

Különös, hogy riporterből ritkán lesz újságíró, — mert ritka, aki arra is gondol, hogy tanuljon valamit. Iskolából kimaradt ifjúk, s egyéb individuumok, akiknek az újság vagy a könyvelői »pult« mellett kell választani, — ilyenek alkotják a riporteri kar zömét. S jó riporteri, aki mellett intelligens ember is, — ritka példány, akiért nagy nevezéseket tartalmazó szerződésekkel versengenek a szerkesztők.

Nagy baj, hogy az újságírás — szabad igaz, csak hogy ezen megint nem lehet segíteni. Mert az iskolai képzettségtől teljesen független valami az újságírás, — ismeretek igen-igen jó nevű újságíró, aki már a szépirodalomban is számot tesz — pedig sohasem járt iskolába, még elemiiskolába se. Viszont vannak szegény ördögök, diplomás emberek, doctor juris utriusque vagy medicinae-k, akiknek az a rögeszméjük, hogy írni akarnak, — s erre minden oktatás daczára is teljesen képtelenek. Kvalifikációhoz tehát nem lehet kötni az újságírást.

Az újságok egymástól függetlenek lévén, minden szerkesztő korlátlanul és önállóan intézheti a saját redakciójának belügyeit. Van-

nak azután olyan lelkiismeretlen emberek, akik abszolút tehetségtelen fiatalembereket vagy kiesapott diákokat odavesznek a lapjukhoz, csak azért, mert nem kell nekik fizetni.

Ez az u. n. volonter-intézmény. Ezek a fiatal emberek ugyan legfőleg csak a nevüket tudják leírni, de nem is azért vannak ők, hogy írjanak, hanem hogy legyenek a lapnak ingyenes kifutói hírek és információk után. Hanem a szerkesztő honorárium gyanánt megengedi nekik, hogy odanyomathassák a névjegyükre, hogy »hirlapíró« — vagy nem ritkán: »segédszerkesztő.« — A publikum józanabb része csodálkozik ugyan rajta, hogy ilyen rendkívül műveletlen fráterek írják az újságot és képviselik a közvéleményt. Persze arra nem gondol senki, hogy ez az ifju talán nem is hirlapíró, mert hiszen mindenütt ott van és folytonosan »jegyez« (stb. az igazi újságíró sohasem jegyez, csak igen fontos beszédeket), — meg aztán ott van a — névjegy, az ellen nem lehet beszélni! Érdekes, ha valami városba új szerkesztő megy.

Egy hét alatt a saját lapjának legkevesebb tizenöt segédszerkesztőjét mutatják be neki, akiket azelőtt sohasem látott és akik tényleg sohasem voltak hirlapírók.

Pedig az igazi hirlapírók között is sok »egyéniség« van. Érdekesek az igen hiányos előképzettségük. Ezekről számtalan adoma kering a zsurnaliszták világában. Csak egyet említek.

a nemzeti párt is. De a függetlenségi és negyvennyolcas párt Ugron frakciója nem elégszik meg ezekkel, hanem egyenesen a kormánynak vád alá helyezését fogja indítványozni az az okolván álláspontját, hogy csak ily gyenge kormány vezetése alatt történhetek ily botrányok.

A párt indítványában sajnálkozásának fog kifejezést adni, hogy a millenniumi ünnepségek idejében a kormány vád alá helyezésének indítványát beterjeszti, de a botrányok sokasága és nagysága arra kényszeríti, hogy a Bánffy-kormányral minden közösséget megszakítson.

E tény bizonyára megfogja zavarni a millenniumi ünnepségek örömhangjait, de Ugron pártjának ezen állásfoglalása egyszermind élénken feltünteteli az Ugron frakció és Eötvös frakció között levő ellentétet. Különbösen az utóbbi úgy is már nem egyéb, mint az ellenzék leple alatt a kormánypártnak egyik része.

Az Ugron frakciónak törekvése, hogy a kormányt vád alá helyezze, nem fog ugyan semmi határozott eredményre vezetni.

Mindazonáltal a képviselőház legközelebbi ülésén heves vitáknak leszünk tanúi és e vitáknak szenvedélyes hangja nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a millenniumi ünnepségek fényét emeljük: A botrányoknak felemlítése közvetlenül az ünnepségek előtt csak az általános elégedetlenségnek kifejezése lesz, a mi az ünnepi hangulattal szemben élénk ellentét fog képezni. Az ellenzék igénybe fogja venni ellenőrzési jogát és felfedezni a visszaéléseket, a kormány pedig kénytelen lesz a történekmért felelni. Ezek jellemzik a helyzetet az ünnepségek előtt.

Nagyvárad gazdálkodása,

— A múlt évi zárszámadás. —

Nagyvárad város 1895. évi zárszámadását összeállította Ragány János főszámvéző s a pénzügyi szakbizottság és a tanács holnap után veszi tárgyalás alá.

Az eredmény általánosságban elég kedvező, pedig az ipari, kereskedelmi pangás, az állatbetegségek miatti forgalmi korlátozások igen jelentékenyen megnyirbálták a város bevételeit.

Nemrégiben jött valamelyik redakezióba egy távirat:

Mentone király ma ideérkezett.

Egy újságíró, aki fölöttébb nagy tekintélynek örvendett abban a városban, — különösen a gyengédebb szellemi képességű hölgyek előtt, — ezt a táviratot így csinálta meg:

Mentone, márcz. 5. (Saját tudósítónk eredeti távirata.) Mentone indiai alkirály ma ideérkezett.

A szerencsétlen még azt sem tudta, hogy Mentone város-e, vagy indiai alkirály? Ekkora műveltséggel intelligens emberek közé kerülve nem esoda, ha sikerült hozzájárulnia ahhoz, hogy egy, kis renoméjük is legyen az újságíróknak.

Vannak azonban egészen más zsinerű és valamivel képzetesebb újságírók is, — csak hogy ezek ismeretlenek maradnak a közönség előtt, mert ezeknek nincsen semmi szükségük a közönségre, vagy annak szimpáthijára. Ma már a magyar sajtó is közeledik valamennyire Angliához, ahol a zsurnaliszták közül első rangú politikusok, tudósok, filozófok, nyelvészek és természetbuvárok kerülnek ki. Vannak közgazdasági rovatot vezető újságíróink, akik bátran elmehetnek az egyetemi professzorok helyett előadásokat tartani, s akik jobban ismerik a pénzügyi viszonyokat, mint a börze vagy az egész pénzügyminiszterium.

A hirlap azonban nem szaklap, s nemesak szakemberekre, de első sorban eleven tollu

Jelentékenyebb összegű kevesebb bevétel mutatkozik a mérték hitelesítés tételénél, de ennek oka a hordó szükséglet csökkenése a szőlők elpusztulása miatt.

A városi javadalmaknál az italmérési jövedéki többletből eredő részesedés, ezimén 15,000 korona irányoztatott elő, a mivel szemben a bevétel csak 1539 korona 36 fillért tett; a mutatkozó 13,460 korona 64 fillérnyi különbözet azonban; a jelen évben előreláthatólag be fog folyni, s az 1895. évben is csak azért maradt ki, mert az 1894. állami italmérési adóbérösszeg egy jelentékeny része 1894. évi decz. 31-ike helyett, 1895. évi január 2-án lón a kir. adóhivatalhoz beszállítva, még pedig azért, mivel a regále kártalanítási tőke második félévi kamatai is ugyanakkor váltak esedékesekké, és így az elkésztett teljesített befizetés az 1895. évben eszközölt felosztás alkalmával nem volt, s csak az idén lesz figyelembe vehető.

A községi pótdadó ezimén szintén tetemes kevesebb bevétel mutatkozik, a mi szintén a szorongatott közgazdasági állapotból folyik.

A kiadásoknál a közegészségügy és a tanügy rovatai mutatnak fel tulkiadást az előirányzattal szemben.

Jelentékeny tulkiadást mutat még a »közigazgatási szükségletek» rovata. De ezen túllépések a belügyminiszteri rendelettel engedélyezett póthitelben fedezetet találnak; ugyancsak e rovatnál felmerült 10375 korona 68 fillér tulkiadás pedig onnan ered, hogy a legfelsőbb pénzügyi bíróság döntéséhez képest a regále kártalanítási tőke után a város közönsége illeték egyenérték adóval rovatott meg, a mire a költségvetés készítése idejében nem számítottunk.

Igen tekintélyes összegű, 9893 korona 40 fillér csökkenés mutatkozik az előirányzattal szemben a városi amerikai szőlőtelepnél. Ezen csökkenés okát, az amerikai szőlőtelep intéző bizottságának jelentése szerint azon körülmény képezi, hogy a telep oltványait a múlt évben a vetési bagoly pille annyira tönkre tette, hogy a forradás és fakadás konstataált eredménye szerint mintegy 20,800 korona értéket képviselt 130,000 drb sikeres fás oltványból csak mintegy 3300 frt értékű 41500 drb, — a zöldfoltá-

sokkal együtt összesen, mintegy 4500 frt értékű 51,000 drb oltvány maradt a szőlőtulajdonosok rendelkezésére.

Mint rendkívüli bevételek számoltattak el, az előirányzatba fel nem vett következő tételek: 1. regále kötvények eladásából 808,800 kor. 2. vízvezetési házi berendezések felülvizsgálatából 5,096 kor., összesen: 813,896 kor.

A »kölesön törlesztés» rovata alatt a belügyminiszter rendeletéhez képest az 1894. év végén fennmaradt tartozás kezdő maradványul bevezetendő volt. Éppen azért jelentékeny tételnél a végmaradvány is; a mi azonban nem azt jelenti, mintha a kötelezvényileg vállalt kötelezettségeknek nem tett volna eleget a város. mert a teljesített lerovás a pesti magy. kereskedelmi bank kölcsönére nézve annak idejében kiállított kötelezvény rendelkezéseinek teljesen megfelel.

3. Azon összegekből melyek:

- a) a korábbi évről, mint az eladott reg. kötv. vételárának maradvány, kezd. maradvány összegében is befoglaltatik . . . 88,629 kor. 14 fill.
- b) az 1895. év folyamán eladott reg. kárt. kötvények vételárából folytak be . . . . . 808,800 kr. — fill.

Összesen tehát . . . 897,429 kor. 14 fill.

a kormányhatóságilag is jóváhagyott közgyűlési határozatokon alapuló következő előirányzatokon kívül beruházási kiadások teljesítettek u. m:

- a) vízvezeték építésére 193,418 kor. 96 fill.
- b) reáliskola és polgári iskola . . . . . 443,746 » — »
- c) posta palota építési költségeihez való hozzájárulás ezimén . . . . . 50,000 » — »
- d) a Sáfrád ház vétel ára fejében . . . . . 94,000 » — »
- e) a Zöldfa szálloda átalakítási költségeire . . . . . 24,707 » 48 »

Összesen . . . 805,872 kor. 44 fill.

minél fogva a regále kötvények eladási árából, a törvényhatóság által elhatározott középítványok létesítésére 1895. év. végén 91,556 korona 70 fillér maradt rendelkezésre, mely a

zsurnalisztákra van szüksége. Ez is igaz, de egyszermind az is, hogy éppen a legelevenebb és legfürgőbb tollu íróink, legügyesebb »esevegőink» mind olyan általánosan képzett és művelt emberek, hogy a szaktudásukkal is bátran kiállhatnának a publikum elé. Műveletlennek lenni a magyar írók közül ma már csak a versíróknak szabad, — ezek között ma még elegendő vannak igazi Mokány Berezi-féle alakok.

Bizonyos, hogy ha a publikum a hirlapírókban először mindig az egyénit nézné, s csak azután a hirlapírókat, — sokkal előnyösebb volna a helyzetünk, s a sajtó élődjei hamarabb megfoghatóknak.

Azután talán inkább egzisztencia lenne talán az újságírás is. Mert ma talán még jobban az újsághoz van kötve az írók sorsa is, mint valamikor, régen. Még egy Jókai is kénytelen újságnak dolgozni. Nincsen kiadó, aki annyi honoráriumot fizetne évenként egy magyar íróknak, amennyiből tisztességesen meg lehetne élni. Sőt nálunk a szépirodalom a külön lenyomatokból tengődik: alig jelenik meg valami regény vagy novellás könyv, amelyet valamelyik újság már nem olvasott volna. Az újság jobban, vagy legalább is így fizet, mint a kiadó-cégek, s ami fő: rögtön fizet, míg a könyvkiadó csak a munka megjelenése után, esetleg egy-két év múlva. Különbösen is ezidő szerint alig van két magyar cégek, mely szépirodalmi könyvek kiadásával foglalkozik, A többi csak bizományos.

Igy nem esoda, ha minden magyar író — Vajda János kivételével egyszermind újságíró is. Mennyi erőt és időt pazarolnak el a napi krónika íróival azok, akik különben egészen más téren, a szépirodalom terén vannak hivatva kitüntetni magukat.

Tehát tíz vagy tizenöt újság-vállalattól függ vagy ezer hirlapíró és száz magyar íróknak a sorsa. Ezek az újságvállalatok, vagy magán cégek, vagy részvénytársaságok, — de mindenképen nagyon ingadozóak, s végeredményében véve a dolgot, minden kiadónak nyeresékedés lévén a ezélja, érdekeik mindig ellentétben állanak az írók és hirlapírók érdekeivel.

S minden újság, még a legjobban szituált is ki van téve a bukásnak. Pl. ha a laptulajdonos a börzén veszít és ezáltal megbuktatja a lapját: husz-harmincz hirlapíró — köztük írók is — egyszerre kenyér nélkül maradnak. S a zsurnaliszta-piaczon mindig több a kínálat, mint a kereslet, s az üzérkedő kiadó mindig szivesebben vesz egy »ismeretlen zsenét«, akit felfedez, mint egy nagy nevet, aki esetleg gyönyörű dolgokat ír neki, de magas honoráriumra tart igényt. Így van a redakezió, ahol a maximális fizetés 100 frt havonként, s viszont van olyan is, ahol a minimális fizetés 100 frt. S az »új emberek« rengeteg nagy tömege tolong előre. 17 lapra esik 1000 újságíró, holott nem volna szükség több emberre, mint 300-ra. De a többi 700 is enni akar, s a napi sajtó gyakran kétes értékű dicsőségének fényében

mérleg szerint alább kitüntetett maradvány összegében bent foglaltatik.

A város kiadásai és bevételeiről, vagyoni állapotáról különben a következő általános áttekintést nyújt tájékozódást, mert feltünteteti az egész évi kezelés eredményét:

a) a rendes bevételek összege

994,175 kor. 44 fill.

• kiadások • 821,787 • 53 •

tehát megtakarítás a rendes kezelésben

172,387 kor. 91 fill.

mely megtakarításból a rendes 17,946 korona 54 fillér rendkívüli kiadásokat végül az alábbi (b pont alatti) összehasonlítás szerint az átmeneti kezelésben jelentkezett hiányt rendkívüli intézkedések nélkül volt fedezhető.

b) az átmeneti bevételek összege

685,664 kor. 25. fill.

• kiadások 717,481 • 92 fill.

tehát az átmeneti kezelésnél 31,817 kor. 67 fill. hiány mutatkozik, mely az a) pont alatti kiüntetett megtakarítás összegében talált fedezetet;

c) az átmeneti kiadások között szereplő 165,739 kor. 20 fillér kölcsön annuitási részletből 23,274 kor. 12 fillér a tőkére esvén, ez összeg is befektetésnek tekintendő;

d) a megfelelő kötelevények szerint csak egy hosszabb ciklus lefolyása alatt törlesztendő kölcsönökből az 1895. év végeig még esedékessé nem vált részletek leszámításával:

aa) a cselekvő hátralékok összege

92,548 kor. 45 fillér

bb) a szenvedő • ösz. 8,060 •

s így tiszta cselekvő

hátralék 84,488 kor. 45 fillér

tesz, mely az előző évi 7,1578 kor. 73 fillérrel szemben 12,909 kor. 72 fillérnyi emelkedést mutat:

e) a »javadalmak és jogok« tétele alatt »italmérési jövedék többletből eredő részesezés ezimén elmaradt mintegy 13,460 korona jövedelem pótlólag az idén lesz bevételezve;

f) a valódi kiadások között és pedig összesen 39,413 kor. 55 fillér.

kiadási többlet volt elszámolható, a nélkül, hogy ezen az előirányzatba fel nem vett tételek fedezéséről rendkívüli uton kellett volna gondoskodni.

sütkérezni, s ez a rengeteg nagy massa arra való, hogy vele a kiadók a zsurnaliszta-börze árfolyamát a lehetőségig lenyomják. Ujságírók sztrájkja — elképzelhetetlen. Mindig van néhány száz ember, aki lap nélkül van, s ezek mindig »kaphatók«. Mert mindenütt, minden pályán lehet kollegiáltság, csak ezen a téren nem. Ha három ujság megállapodik és megígéri, hogy valami közleményt másnap nem fog hozni: feltétlenül bizonyos, hogy másnap a kérdéses cikkely mind a három lapban feltűnő helyen bent van.

Az ujságírásban ez virtus, — de ez a virtus kihat az ujságíróknak még a magánéletére is. Ahol szenzáció van, ott nincs barátság, kollegiáltság, ígérlet, — csak egy, amit rendszeren úgy szoktunk magunk között nevezni és mentetni, hogy »hírlapírói kötelesség«. S ezt kötetekre terjedő anekdotákkal lehetne illusztrálni, amelyek főként azért érdekesek, mert megtörténtek.

Ha két riportter dolgozik a robogó gyorsvonaton, s az ablak nyitva van: egészen közönséges dolog, hogy az ügyesebbik felkapja a másikat a jegyzeteit; s kidobja az ablakon. A »collega« aztán hiába lármázik, dühöng, s halmozza fel egymásra a becsületsértőnél becsületsértőbb kifejezéseket: a tudósítása oda van örökre.

S az ujságírók áskálódása — különösen a kisebbeké — szintén közmondásos. Már láttam rivális festőket, akik dicsérték egymásnak a

Mindezen adatok egybevetése alapján el lehet mondani, hogy egy részről daczára az állategészség és gazdaságügyi téren a mult év folyamán tapasztalt súlyos állapotoknak, a házi pénztári kezelés eredménye eléggé kedvező volt; és hogy más részről a tek. tanács mint gazdálkodó hatóság intézkedéseinek mindenkor takarékos és körültekintő volta ezen adatokkal igazolva van.

*

A zárszámadás alapján egybeállított mérleg szerint 1895. évben

a házi pénztár bevételeinek

összege . . . . . 2.493,735 kor. 69 fill.

a házi pénztár kiadásainak

összege . . . . . 2.401,884 kor. 53 fill.

és így az év végén mutat-

kozó maradvány . . . . . 91,851 kor. 16 fill.

tett. Ezen összegből 91,556 korona 70 fillér a külön elszámolás szerint — a regále kötvények eladási árából maradt rendelkezésre; minélfogva az 1897. évi költségvetés megállapításánál, mint a törvényben meghatározott fedezeti összeg, maradványként csak 294 korona 46 fillér lesz figyelembe vehető.

*

A vagyon leltár szerint volt 1895. év végén:

a cselekvő vagyonok értéke . . . . . 19.808,519 kor. 92 fillér,

a szenvedő állapot értéke 8.885,509 kor. 11 fillér,

tehát tiszta cselekvő va-

gyon . . . . . 10.983,010 kor. 81 fillér,

mit összehasonlítva az 1894. év végén kimutatott tiszta cselekvő ér-

tékkel . . . . . 10.864,644 kor. 70 fillérrel,

mutatkozik vagyon szaporulat . . . . . 118,366 kor. 11 fillér.

Megjegyezzük, hogy a cselekvő, mind a szenvedő állapot fűösszegében, az előző év végén kitüntetett azonos értékekkel való összehasonlítás után mutatkozó szaporulatban 3.853,618 korona 50 fillér csak átfutó tételekből alakult; mert a m. kir. belügyminiszter az 1895. évi számadások felülvizsgálata alapján kibocsátott rendelete értelmében a házi pénztárt követelőleg és terhelőleg illető kölcsön tartozások, u. m.:

a) a házi pénztárt terhelő a pesti magyar

munkáját. — de a rivális ujságírók csak gyalázni tudják egymást. Rut nép, olyan, mint a színészek.

A magyar ujságírásnak két iskolája van: egyik a »szemtelen«, a másik az »előkelő«. Mindkettő szenzációkban utazik, esakhogy az egyik nem riad vissza semmitől, s mindenhova betolakodik, — a másik pedig olyan elegáns, mint a walesi herezeg, s úgy viv, mint egy spadassin. Ugyanegy az eredmény, amelyet elérnek, esakhogy különböző utakon haladnak.

A vidék, a jámbor vidék zsurnalisztikája persze nem sorozható egyik iskolába se. A vidéken rezentő nagy alak a közisztasági vállalkozótól kezdve a chebra kadisa választmányi tagjáig mindenki, — a riportter mindenkit megmagaságol, s a rendőrbiztosokkal a lehető legjobb viszonyban él. Viszont könnyen megtévesztheti az embereket, mert kis városban láttam ugyanannyiból elegánsan élni ujságírókat, amennyi pénzt egy jobb fajta riportter Pesten — kocsi kőlt.

Könnyelmű, léha egy népség, az bizonyos. Olyan »félbemaradt tehetségek«, félig bohémek, félig filiszterek. S aki bohém marad, vagy felküzdí magát jónevű íróvá és országos lumpná, — vagy elzüllick, — a filiszter hajlamuakból pedig vagy megyei vagy városi hivatalnok lesz, — de minden esetben nyugodt és szorgalmas családapa.

Különös, hogy ez utóbbi sorstól irtózik mindegyik . . .

kereskedelmi banktól felvett kölcsönnek 1895. év végén fennmaradt összege 3.333,498 korona 24 fillér, mint szenvedő hátralék.

b) a házi pénztárnak a közuti alap ellen 1895. év végén fennállott kölcsön követelése 520,120 korona 26 fillér, a házi pénztárt illető rovatai felveendő; s innen a vagyon leltárba átvendők voltak.

Már pedig ugyanezen tételek a leltárban már egyszer felvéve, illetőleg a korábbi évről áthozva voltak s így azokat ugyancsak a leltárban ellentételezni kellett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 20.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schöber Ernő, Perczel Béni, Bologh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső br., Lukács László, Daniél Ernő.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: kijelenti, hogy Jónás Ödön Máramaros vármegye felső Véhzi járásában megválasztott képviselő megbízó levele rendben találtatott, nevezett képviselő a kérvényezésre fentartott 30 nappal igazoltatik.

Következik a napirend.

A pénzügyi tárcza költségvetésének tárgyalása.

A »dohányjövédékek« tételénél szó.

Okolicsányi László: Konstatálja, hogy dohányjövédéki politikánkban nagy mértékben érvényesülnek a fiskális iránypontok. Szól ezután a dohányjövédékekről körül folytatott fontos eljárásokról s azon zaklatások, melyeknek a dohánytermelő-közönség a pénzügyi közegek részéről ki vannak téve. A mai dohánytermelési rendszer mellett a termelők érdekei sohasem érvényesülnek, de az állam érdeket sem nyerhetnek kielégítést. Meg van győződve, hogy a mai rendszer mellett a bajokon nem lehet segíteni; a bajok számolása csak úgy érhető el, ha egész rendszert reformálják. Foglalkozik ezután a nempaléti dohánytermeléssel s határozati javaslatot nyújt be, melyben utasítatni kívánja a kormányt, hogy Verpalátnek adja vissza a dohánytermelést. A tételt nem fogadja el.

Szederkényi Nándor: Szintén a óczpeléti dohánytermelésről szól s kéri a pénzügyminisztert és a házat, hogy épen nem vidékek megnyugtatósa végett fogadja el Okolicsányi határozati javaslatát.

Várady Károly: A dohányárusítási engedélyekről szólva, kéri a minisztert, hogy újpest a dohánytermelési engedélyek kiadása alkalmával költötték össze a fővárossal.

Lukács László pénzügyminiszter: Felel Papp Elek tegnapi beszédére. Papp kifakadásával szemben a monopolium ellen, utal a költségvetésnek oly ezimén kimutatott bevételi összegére. Ami pedig az engedélyezések olesőbbá tételét illeti, arra megjegyzi, hogy kamat nélküli kölcsönt ma is adatnak a dohánytermelőknek. Hogy pedig a monopolium megváltoztatta volna a dohánytermelés irányát az nem áll, hanem igenis megváltoztatták azt a viszonyok, megváltoztatta pedig első sorban az a körülmény, hogy a pipadohány szükséglet mindjobban fogy, de annál inkább emelkedik a szivardohány szükséglet. Szintén téves Papp Elek azon nézete, hogy a dohánytermelés ezért csökken, mert a dohánybeváltásnál nincsenek figyelemmel a különböző minőségű dohányokra tével Papp Elek nézete, mert a dohánybeváltásoknál a jobb minőségű dohányokat mindig magasabb áron váltják be, gyengébb minőségűeket.

Fölöslegesnek tartja Papp Elek határozati javaslatát mert a miniszterium kebelében ugvis külön szakosztály van, amely ritkán csak a dohány ügyekkel foglalkozik. Ami Okolicsányi határozati javaslatát a rendeleti dohányra vonatkozólag és Szederkényi hasonló czélelőt törént fölszólalását illeti, arra azt feleli, hogy

dohánykivitelünk igen csekély és hazai szükségletünk is bőven el van látva, miért is az engedélyezéseket olykor is be kell szüntetni, ha csak nem akarjuk nagyon megterhelni az államot. De intézkedni fog, hogy a verpalettrét a dohánytermelési engedélyt most már megkapják.

Okolicsányi László: A miniszter határozott ígéretével szemben határozati javaslatát visszavonja.

A Ház a tételt elfogadja, Papp Elek határozati javaslatát elveti.

A »lottójövedékek« tételénél:

Mezei Mór: a kis lutri megszüntetését kéri a minisztertől.

Lukács László: Mezrinek feleli, hogy amint az a költségvetésből is kitűnik, egyes tételek húzása már eltöröltetett, de az egész kis lutrit Ausztria nélkül beszüntetni nem lehet.

A Ház a tételt megszavazza.

A »sójövedékek« tételénél:

Lakatos Miklós: A só olcsóbbá tételét sürgeti.

A Ház a tételt megszavazza.

A »fémhányászat« tételénél:

Hajtsy Pál: Az aranybányákról szól, melyekre kevés gondot fordítanak, s melyeket a jelenlegi körülmények mellett nem lehet kellő módon kihasználni. A tételt nem fogadja el.

A Ház a tételt megszavazza.

A »Fémberzserzés« tételénél:

Hajtsy Pál: kéri a minisztert, hogy az aranyvaluta rendezéséhez még szükséges arany mennyiséget mily módon akarja beszerezni.

Lukács László rövid felszólalása után a Ház a tételt megszavazza.

Az »átmeneti kiadások« tételénél:

Horváth Gyula szóba hozza az állami tisztviselők milleniumi pótlékait s kéri a minisztert, hogy azt minél előbb utalja ki.

Lukács László pénzügyminiszter: Horváthnak feleli, hogy kérésére nézve intézkedni fog. A Ház ezután a tételt elfogadja, valamint elfogadja a következő tételeket is.

Elnök: A pénzügyminiszterium tárczájának költségvetése be van fejezve. (Hosszantartó éljenzés jobbról.) Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Elintézték több vicinális vasuti ügyet. **Lukács** miniszter bejegyeztette az appvyroiacionelis törvényjavaslatot. A milleniumi törvényjavaslatot holnap fogják ünnepélyesen tárgyalni. A képviselők ez alkalomból feketében jelennek meg és a javaslatot szó nélkül elfogadják.

TÁJÉKOZTATO.

Április 21.	Községi jegyzővizsga Biharvármegye székházán.
»	23. Biharvármegye fegyelmi választmánya ülést tart a megyén.
»	22—23. A berettyó-kőrösi vizsabályozó társulat közgyűlése.
»	22—25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
»	26. A nagyváradi polgári kör évi közgyűlése és társas vacsorája.
»	26. A nagyváradi kereskedelmi kórodayegylet közgyűlése d. u. 3 órakor.
Május	2. A nagyváradi szűkös megnyitása.
»	2. A milleniumi kiállítás ünnepélyes megnyitása Budapesten.
»	2. Pályázati határidő a nagyváradi tűzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.
»	9. Középiskolák ezredéves ünnepélye.
»	10. Ezredéves hálaadó istentisztelet a nagyváradi templomokban.
»	12. Nagyvárad város milleniumi diszközgyűlése.
»	12. Biharvármegye milleniumi diszközgyűlése.
»	31. Az ezredéves évforduló ünnepélye a nagyváradi jogakadémián.
Június	8. Koronázási évforduló.

UJDONSÁGOK.

* **A városi zárszámadás.** A városi tanács a pénzügyi szakbizottsággal együttes ülést tart csütörtökön, ápril 23-án délután 3 órakor. Ez alkalommal Nagyvárad város 1895. évi zárszámadását tárgyalják.

* **Jegyző vizsgálat.** Biharvármegye székházában tegnap jegyzői vizsgálat volt. Ezuttal az írásbeli vizsgálatot tartották meg. Összesen ki-

lencz segédjegyző jelentkezett és pedig Kántor Károly, Papanek Bódog, Kovács Lajos, Lengyel Sándor, Szentmihályi Károly, Németh Elek, Nagy István, Várady János és Bernáth Lázár. Ma lesz a szóbeli vizsgálat.

* **Adomány a régészeti és történelmi muzeumnak.** A boldogult Ipolyi püspök hagyatékából alakult régészeti és történelmi muzeum képtára újabb öt értékes darabbal szaporodott. Az öt művészies, legnagyobbbrészt egykoru arczképet, nevezetesen Mária Terézia, Lotharingiai Ferencz, II. József, II. Lipót és V. Ferdinánd arczképét, melyek Müller művész ecsetje alól, kinek a hagyomány szerint a nevezett uralkodók legnagyobbbrészt ültek, került ki, **Bilkei Pap Anna** urnő ajándékozta a muzeumnak. A képek eredetileg a Mária Terézia idejében nagy szerepet játszott a Beleznay család birtokában voltak innen a Nizsalovszky család képtárába, majd később a nemes adományozónő tulajdonába kerültek, ki azokat izléses táblába foglalt adományozó levél kíséretében a biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület muzeumának adományozta. Isten éltesse a nemes adakozónőt.

* **A megyei irnokok kérelme.** Az ország több törvényhatósága a milleniumi év alkalmából különféle jutalmakban részesíti tisztviselőit. Így egyik törvényhatóság ez évre kétszeres fizetést ad hivatalnokainak, egy másik törvényhatóság pedig 3 évbe számítva a szolgálati idő tekintetéből a millenárius évet. Biharvármegye tisztviselői, különösen a kezelő és segédszemélyzet nem a legfényesebben van dotalva. A vármegyének a központban alkalmazott irnokai kérvényt nyújtottak be a megye törvényhatóságához, a melyben a nagy nemzeti ünnepre hivatkozva, egy havi fizetésüknek megfelelő pótlékot kérnek. Anyagi helyzetük nem engedi, hogy az ezredéves kiállítás megtekintsék, s e ezétra kéri a pótlékot. A júniusi megyegyűlés valószínűleg méltányolni fogja a kérelmet s megadja a jól megérdemelt pótlékot. Különben is néhány száz forintból van szó.

* **Eihunyt joghallgató.** **Dogárin György** a nagyváradi kir. katk. jogakadémia III. évfolyamának hallgatója, hosszas szenvedés után tegnap szüleinél Aradon eihunyt. Temetésére kollegái közül tegnap este hatan Aradra utaztak.

* **Pulszky Károly ügye.** Balonyi vizsgálóbíró már több ízben megsürgette a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumot, hogy a Pulszky ügyére vonatkozó összes számadásokat és a bizottsági jelentést haladéktalanul terjeszse be a törvényszékhez, mert ezek nélkül a további eljárást eszközölni Pulszky ügyében lehetetlen. A miniszterium e sürgetésekre még csak nem is válaszolt s Balonyi bíró ma vagy holnap újból megfogja sürgetni a miniszteriumot azzal a megjegyzéssel, hogy ha nyolcz napon belül meg nem küldik a sürgetett okmányokat a törvényszéknek, ő Pulszky Károlyt szabadlábra fogja helyezni.

* **Fegyelmi ülés a megyén.** Biharvármegye fegyelmi választmánya ápril hó 23-án délelőtt 10 órakor ülést tart.

* **Körözött segédjegyző.** Dunder István 35 éves jegyzőségét, többrendbeli sikkasztást és okirathamisítást követett el s elsőkött B.-Ujlakról. A nagyszalontai járáshíroság országosan körözötteti a jómadarat.

* **Tűz a Korona-utczán.** Tegnap délelőtt 9 óra között a Korona-utczán levő Bölöni-féle háznál egy mellékhelyiségben tűz ütött ki. A tűz nagy kárt nem okozott, mert a gyorsan kivonuló tűzoltóság lokalizálta és elfojtotta.

* **Eihunyt hírlapíró.** Lán c z-Horn y á k Viktor hírlapíró tegnapelőtt halt meg a Rókus-kórházban Budapesten. Már régen mell beteg volt és még nem régen öngyilkosságot kísérelt meg. Lán c z-Horn y á k Aradon kezdte meg hir-

lapírói működését, ezután Budapestre ment, a hol a »Pesti Napló«-nak, később pedig a »Nemzeti Ujság«-nak munkatársa volt, Miskolczon pedig megalapította a »Borsodi Hírlap« című napi lapot. Legutóbbi időben ismét a »Nemzeti Ujság«-nak volt munkatársa.

* **Óvónó választás.** Okány községben a napokban töltötték be az óvónói állást. A négy pályázó közül egyhangulag **Kiss Ilona** okleveles óvónót választották meg.

* **A szűzbeszéd.** Amikor legutóbb fölfrissítették Orosházán a város képviselőtét, kellemtelen meglepetés érte a törvényhatósági bizottság tagjait. Egy eleven szocialista került közéjük, egy lámpagyújtogató, akinek a neve Szemenyei s hitvallása az, ami a Szántó Kovács Jánosé volt, aki ezért a vallásért már egy esztendő óta lakik a szegedi csillagbörtön falai között. Az új képviselő mellől úgy félre húzódtak mindezideig, mintha valami ragadós betegségű emberrel volna dolguk. ezután majd még idegenebbek lesznek hozzá, mert a ködmönös bizottsági tag, aki ezért a tisztességért még a városnál viselt lámpagyújtogatói tisztességéről is lemondott, ma nekihatározta magát s falhoz vágta a passzív szereplését. Amikor a városi képviselőtestület ülésén arról volt szó, hogy hogyan ünnepelje meg a város a milleniumot, fölállott és nagy beszédet mondott az egész milleniumos hiúság ellen. Elmondta olyan szépen, a hogy csak egy volt lámpagyújtogató beszélhet, hogy üres kérdésnek tartja az egész milleniumi ünneplést s jobban tenné mindenki, ha azt a pénzt, amit erre kidobál, a szegényeknek adná. A szegény lámpagyújtogató nagyon elbámult, amikor látta, hogy a beszédére mindenki a padot döngeti dühében és nagyon, de nagyon megharagudott reá az egész érdemes törvényes testület. Amikor megtudta, hogy azért haragszanak úgy, mert a milleniumba vágott a szavával, hogy ne legyen nagyobb a háborúság, inkább visszavont mindent s kijelentette, hogy nem akar bántani senkit, csakhogy neki az a véleménye, amit elmondott, ebből meg nem enged. Erre szent lett a béke.

* **Modern Páris.** Bukovay elmerengve néz három hölgy után.

— Hova bámulsz pajtikám? — kéri tőle társa. Min gondolkozol?

— Épp azon gondolkoztam, felel Bukovay, hogy ha az a három hölgy istennő volna, én pedig Páris volnék és birtokombanvolna az aranyalma . . .

Nos?

— Hogy mennyit adnának rá a zálogházban?

* **Szinézpárbaj.** Csattanós jelenet játszódott le tegnapelőtt este felé Budapesten a muzeum-kertben a járókelő közönség nagy mulatóságára. Egy ur már régen sétálgatott s várt, várt valakit a légyottokra elég alkalmas muzeum-kertben. A várva várt hölgy végre meg is jött, de magával hozta az urát es mamáját is. A találkozás kellemtelen volt s a két ur hamarosan úgy összekapott, hogy végre is a sarki rendőr vetett véget a — verekedésnek. A két urat a rendőr be is kísérte a VIII. kerületi kapitánysághoz, a hol kitűnt, hogy a kis társaság Verseghi Róbertből s annak feleségéből, V. Turcsányi Olga asszonyból nyári szintársulatunk egyik primadonnájából, és Raskó Géza népszínházi énekesből állt. Verseghi ezután provokálta Raskót, a kivel tegnap pisztolypárbajt vívott a főváros határában. A felek nem sérültek meg.

* **Élő halott.** Tóth István lefeküdt a puha fűre, hogy elaludjék. Nagyon álmos volt, de hogy a lova, a melyet őrzött, el ne tévedjen valahová a nagy hortobágyi pusztán, a dereka köré kötötte a kötelet. El is aludt, de az égen felhők tornyosultak, a szél fujni kezdett, a ló pedig a keletkező vihartól megijedve futásnak eredt és magával vonszolta a szegény esikóst, Tóth Istvánt . . .

Halva találták meg a csöszök, de olyan volt, hogy nem is ismertek reá jól. Beüzentek tehát a városba, hogy T a r István meghalt. Az öreg Tar és élete párjának nagy volt a bánata. Szép kék koporsót vettek neki és reá pingáltatták, hogy: T a r István

22 éves. Vettek néki szép fehér csipkés szemfödél is és utnak indultak . . .

De a lovakat meg kellett itatni, azután az öreg Tar semmit sem evett a nagy sietségben. Az éhség pedig nem veszi figyelembe még az ember bánatát sem. Megálltak tehát a csárda előtt.

A csárdából vig muzsikaszó hallatszott ki. Hej! könnyű ezeknek mulatni gondolta magában az öreg Tar. Ezeknek nincs kit siratni.

Közbe valaki odabent nótákat énekelt. Enyje! Valami fiatal legény lehet, gondolta az öreg Tar. Azután a hangja is annyira hasonlít az ő fiához. Oda is mondta a feleségének:

— Így mulatott a mi fiunk is.

Tárné nem szólt semmit. Csak szeméből hullottak a könnyek.

Azután bementek a csárdába. Az öreg Tar nem tudta, káprázik-e a szeme vagy mi történik. Tárné is úgy állott ottan, mintha oda kötötték volna a lábait. Az ő szerelmes fia Tar István ott mulatott. Az öregek nem is mertek szólani, csak a mikor Tar István felugrott és beszélni kezdett, akkor csodáltak fel az ámulattól.

Utána kérdezősködtek és csak akkor tudták meg, hogy tulajdonképpen Tóth István pályázott el a világból.

Most már mit csinálnak a szép koporsóval, a csipkés szemfedéllel?

Végre eszükbe jutott, hogy jó lesz a szegény Tóth Istvánnak.

Oda is adták, azután elmentek a temetésére is.

Tar István ment a koporsó mögött, a melyen az ő neve állott: »T a r István 22 éves.«

* **Erkel Ferencz szobra.** A Gyulán felállítandó Erkel Ferencz szobor alapzat körei már megérkeztek, a körülvevő rácszatot is készíti. Kaloesa Károly gyulai lakatos. Maga a szobormű azonban még nincs kész. A szobor leleplezését is különben május 12-ikéről elhalasztották. Ugyanis Nopcsa Elek báró a nemzeti színház és operaház kormánybiztosa levelet intézett Békés-vármegye alispánjához, melyben megírja, hogy a leleplezésen az opera művezető igazgatójával és a nevesebb művészekkel részt akar venni; de az esetben ha a leleplezés május 12-én történnék, a lejövésben akadályozva volnának. Továbbá mivel Somlyó Sándor, a kit alkalmi óda írásra kértek fel, szintén nem jöhet a kitűzött időben, mert ugyanakkor diszeladások lesznek a nemzeti színházban, tehát elhalasztották a leleplezést akorra, mikorra majd Nopcsa Elek kitzúzni.

* **Rabló csavargók.** Tegnap éjjel a Nagypiac-téren Bökönyi Sándor csökmői eszmadniát meglátadta három csavargó s hátulról a földre rántva 50 forintját elrabolták tőle. A csavargókat Bökönyi a sötétségben nem tudta felismerni s így nem is gyaníthatják, hogy kik lehetnek.

* **Mikor a kapitány haragszik.** Töpregődött, kis vézna asszony lép be a kapitány szobájába, alázatosan mosolyogva húzódik meg az ajtó mellett, s várja mikor kerül rá a sor. Mikor már mindenki elfogyott előle, akkor előre sompolyog, s állandóan mosolyogva, mintha már régi ismerős lenne itt, kezdi el a mondókáját. A kapitány úgy látszik csakugyan ismerős vele, legalább az arca azt mutatja, egyszerre nagyon komoly lesz és elkezd felső »C«-ből kiabálni, az asszony pedig még úgy sem érti, olyan siket szegény mint az »ágyu.« folytonosan mondja hogy tessék (?) és ... mosolyog. Nagy nehezen aztán megmarázza az hogy egyszer nem »hivás«-ra jött fel, — hanem panaszkodni valami házbér dologban. Moat a kapitányon a sor, megértetni hogy az nem tartozik hozzá. Az asszony a kiabálást sem hallja, csak mosolyog és kérdegeti.

— Hová? — Tessék?

A kapitány arca veres lesz a kiáltozástól, gesztikulál mind a két kezével, de az asszony nem akar mozdulni. Majd még nagyokat akar kiáltani de azt már csak elfojtotta a kacagás, mert nagy készülődésre az asszony nevetve kérdi:

— Ugye haragszik a kapitány ur?! Nagyon mérges? — pedig eszébe sem volt most a harag.

* **A »Békés« új szerkesztője.** A Gyulán hetenkint megjelenő »Békés« című lap felelős

szerkesztését Dobay János elhalálása után, Kohn Dávid a lap eddigi főmunkatársa vette át. Kohn Dávid hosszú időn keresztül dolgozott a Békésben, s a szerkesztő hosszas betegsége alatt tényleg már ő szerkesztette is, s így a változás remélhetőleg nem lesz a hátrányára.

Elveszett periratok. Gál Ferencznek Hambech Antal körtvélyesi lakos ellen indított utrendőri kihágási ügyében iratok elvesztek s ennek körözését rendelte el az ország összes törvényhatósági hivatalaiban a miniszter. Annál is inkább kéri a szorgos-kutatását, mivel az iratok közt tervrajzok s más fontos iratok vannak.

* **A gondolatok fényképei.** Annak idején sokat beszéltek Rogus Fugles angol tudornak azon kísérleteiről, a melyekkel a gondolatok fényképezését akarta elérni. Egy anatómus néhány év előtt egy assyrológus agyvelejében apró jeleket talált, a melyek a mikroszkopikus vizsgálat folyamán ékiráshoz hasonló hieroglifáknak mutatkoztak. Ezen idő óta sok mindenféle elméletet állítottak fel a gondolat fotografálásának lehetőségéről s számos tudós tőri az esztét a különös jelenség megfejtésén. Az amerikai lapok erre nézve most egy igen érdekes esetet mondanak el, a mely szintén a mellett bizonyít, hogy a gondolatok tényleg bizonyos képet alkotnak az agyvelőn, illetőleg lefotografálódnak ott. Az eset a következő: Néhány évvel ezelőtt Rookwood amerikai fényképészt meghívták gróf Vorenstzi tudós egyptológus ravatalához, hogy fényképezze le a halottat. Mikor később a hullát felboncolták, mister Rookwood, aki igen érdeklődött az anatómia iránt, azt a kérelmét fejezte ki, hogy néhány felvételt eszközölhessen Vorenstzi agyvelejéről. Több tudományos férfiú társaságában preparátumokat készített e célból az a velőből és ez alkalomból tömérdek apró hieroglifát fedezett fel az agyvelőn. Következik tehát ebből a tényből az, hogy mister Rogus helyes uton jár, mikor azt állítja, hogy a gondolatok alakokat képeznek az agyvelőn. Nem alaptalan tehát az a következtetés, hogy idővel az agyvelőből sok rejtett titkot lehet majd megfejtetni. Eppen ezen okból azt is hangoztatjuk, hogy ez a körülmény a hulla elégetést fogja divatba hozni, nehogy sok olyan titok kerüljön napfényre, a mit megtudni senkinek sem áll érdekében. — Hanem mindezt egyelőre csak — az amerikai lapok írják,

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnensirthele bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-utca,
Kutasi B. papírkereskedésben Ur-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésben Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésben Szent-János-utca.

Mecsey János fűszerkereskedésben Körös-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok padlata Nagypiac,
M. kir. dohány- és szivar-árada Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁰ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ¹⁰ d. u., 1 ³⁰ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁰ d. u., személyv. 3 ⁵⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e., 10 ¹⁰ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felől vegyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ³⁰ d. u.	Vaskóh-Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felől vegyesvonat 6 ¹⁵ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felől személyvonat 6 ³⁰ r., vegyesvonat 2 ⁰⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁰ d. e., személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

Hírek a nyári szinkörből. A nagyváradai hirhéd nyári szinkör a jövő hét szombatján ismét megnyílik. Thália vándor papjai és papnői és a »műélvezet« már régen nélkülözött közönség előtt. **Megyery Dezső**, az új igazgató e napokban Váradon időzött, s vasárnap tisztelt ő eminenciájánál bibornok-püspöknél Hoványi Géza szintügyi bizottsági elnök társaságában. A bérleteket **Kápolnay János** pénztárnok intézi a szinkörben. Az új társulat és a bérletek iránt már most is igen nagy az érdeklődés; az első bétlő — mint mindig — úgy az idén is Des Echerolles Kruspér Sándor volt.

Az első előadás május 2-án szombaton lesz: **Bánk bán** a főszerepekben a követbező művészekkel és művésznőkkel: Bánk bán — E. Kovács Gyula; Petur — Klenovits György; Tiborez — Szentgyörgyi; Biberach — Bartos Gyula; Melinda — Szerémi Gizella; Gertrudis — Laczkó Anna.

Május 3-án, vasárnap: **Czigány báró**; Szaffi — S. Aldor Juliska; Isopán — Vendrei Ferencz. Május 4-én: **Vasgyáros**; Cherny Berta elsy fellépte Caire szerepében. Május 5-én mutatkozik be Megyery Dezső mint színész »Válás utánban, s ugyancsak ő fogja alakítani Goldstein Számít a május 10-iki esőadásán.

— **National Hungarian Millennium Exhibition Journal.** Londonban ma rendkívül fényes kiállítású arról folyóirat indult meg, a melynek ezime magyar fordításban: Magyar nemzeti kiállítási hírlap. A folyóirat ezéjja az, a mint már a czim sejtet propagandát akar csinálni a külföldön a magyar kiállításnak és e végből májustól októberig fog megjelenni. Ismertető cikkeket közöl a magyar népről és kiállításról, képekben bemutatja a főváros részleteit, valamint a kiállítási épületeket. A füzet oly gyönyörű rajzokat ad mindezekről, hogy bizonyára nem egy angol lord, a ki már belecsömörlött a Svéjzba és annak természeti szépségeibe, fel fogja keresni a nyáron kiállításunkat. A füzetben közölve van az ezredévi ünnepélyek programja is. Mintán a czimlapra az van nyomtatva: Published by authority (hivatalos kiadás) és ára megjelölve nincsen, alkalmasint ingyen osztogatják. A czimlapon a kiállítás plakátja látható.

— **A biblia és a tudomány.** Ebből a jeles műből, a mely dr. Csuday Jenő szerkesztésében jelenik meg, ma vettük a hetedik füzetet. Felesleges ismételnit, hogy a füzet mint komoly tudományos tárgyalás, mind a szép illusztrációk tekintetében nem marad mögötte az eddigieknek. A legújabb füzet egyebek közt assy és egyiptomi régiségeket ismerttet igen érdekesen. Előfizetési ára a hetenként megjelenő műnek félévre 10 ft.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradai kir. törvényszék ma Nagy József elnöke alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Kiss István gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége.

Szemedi János csalás büntette.

Szabó Mihály lopás büntette.

Kiss Sándor és társai hamis tanúzás büntette.

Ezredéves kiállítás.

A király kiállítása. A kiállítási történelmi főcsoport főkapuja előtt ma délelőtt egy hatalmas butorszállítószekér állt meg, mely nem kevesebb mint egy millió forint értékű műkincset hozott a történelmi kiállítás számára. Ezeket a ránk magyarokra nézve nagyérdékű ereklyéket ő Felsőge a király küldte meg a kiállításnak, mint az ő saját emléktárgyait, melyeket nagylétkü készséggel bocsátott az ezredéves kiállítás

rendelkezésére. A király kiállításának tárgyait a bécsi fegyver muzeum nagyhírű öre, Vendelin — Böheim személyesen szállította Budapesre és a kiállítás történelmi főcsoportjához, ahol töle maga a főcsoport igazgatója dr. Szalay Imre miniszteri tanácsos vette át. A királyi tárgyak gazdag változatossága közt is kiválik érdekességre és történelmi becsre a Corvinák egész sorozata, a harci emlékek közül pedig Báthory István fegyverzete és II. Lajos király pénzérelje, melyek történelmi érdekükön kívül ritka díszítéssel is legkiválóbb tárgyai lesznek a történelmi kiállításnak. A király által kiállítandó ereklyéket most csomagolják ki az egyes ládák-ból s mihelyt ezzel meglesznek, azonnal hozzá fognak azok rendes elhelyezéséhez.

Mátyás király trónkártyája. Rendkívül értékes és ritka történelmi nevezetességű emléktárggyal gazdagodott ma az ezredéves országos kiállítás történelmi főcsoportja. Gróf Erdődy Ferencz ugyanis ma Galgócáról megküldte a kiállításnak Mátyás király trónkártyáját. A munka tiszta arany-zöld bársonnyal díszített olasz brokát-szővetből készült, melynek közepén Mátyás király színeiben pompázó címere látható. Ez a műkincs annál nevezetesebb, mert ugyanilyen trónkártyák készült a híres Sojnicai Karula is, melyet ő felsége a király vett meg és azzal a rendeltetéssel ajándékozta oda a budai vártemplomnak, hogy azontul ez legyen a koronázási karula. Ugyancsak gróf Erdődy Ferencz küldte meg a kiállításnak Bakacs Tamás bibornok kelyhét s még egy másik kelyhet is melynek történelmi becsét az teszi kétségtelenné. Egy rajta az ördös címer ékeskedik.

Tom és én.

Irtá: I. van Moud.

Hogyan felejthetném el a tuléztett rosznak aransárga kalászeit, a piros pipacsokat, a virágok gyönyörű kelyheit, az ide-oda röpködő tarka lepkéket, a délutáni nap meleg sugarait! És e pompa között a kerítésre támaszkodom, mely az udvart a földektől elválasztja és végig nézek a gyönyörű kék ruhás leányon ki mesztelen karokkal ott áll és kinek kicsiny lábcskájára tekintek. E leány én vagyok. Tudom, hogy csinos vagyok és örülök rajta. E tudat képezi boldogságomnak legnagyobb részét. Azt hiszem, hogy nem léteznek szépségek, a kik nem tudják, hogy szépek. Mire való a tükör?

Epen az imént álltam előtte és láttam a gyengéd arcot a nagy fénylő, sötét szemekkel, a gyenge pirt az orcákon és sűrű arany hajannak fürtjeit, a melyek daczára annak, hogy a legujabb divat szerint vannak feltűzve, mégis fejem körül játszadoznak. Némely helyen magam húzom ki a fürtöket, mert tudom, hogy ez jól illik arcomhoz. Midőn tegnap a lenyugvó nap sugaraiban az ablaknál ültem a nagynéni »Aureolá«-nak mondott. A kedves nagynéni!

Most is alszik és én — mint minden este — a kertbe jöttem nem hogy — miként ő gondolja — a kert házacskájában olvasással és kézi munkával eltöltsem az időt, (a könyvek és kézi munka már itt fekszenek és ha ő jön, akkor is egészen szerényen itt fogok ülni) hanem hogy Tomra várakozzak.

Meddig tart még, míg eljön!

Köröskörül minden csendes. Az elhaladó országuton egy arató megy haza felé és egy ismeretes nép dalt énekel. Látom kaszáját a sötétségben fényleni. A templom tornyáról kedvesen hangzik le az esti harangszó. És mindezt zene, mely szívemnek csodálatos érzelmeit kíséri. Vagy nem, boldogságom átváltoztatja mindezeket zenévé, legalább azt hiszem, mert egyszer hallottam, hogy a nyári est csendes bekéje a boldogtalannak keserű gonyként tűnik fel.

Kezemet szemem fölé tartva átnézek Brinió örökségére vagy inkább a mögöttem elterülő erdőre, mert e házból nem lehet egyebet látni, mint a tornyokat. De miért nem jön ő? Óramra nézek. Látom, hogy alig tíz perc múlt el, a mióta itt vagyok. Ez lehetetlen; fü-

lemhez tartom és mégis el kell hinnem, mert vigan ketyeg.

Halálosan szereimes vagyok, szereimes, a miként ez egy fiatal leánynál csak lehetséges, a ki éppen most jött ki a nevelő intézeéből és először életében találkozik egy urral. Az az először, ez tulajdonképpen nem mondhatom, mert a husvétii szünet alatt is láttam.

Milyen jól mulattunk utolsó szünnapomon. A tornyon zászló lengett és mindenki a kinek Waaldorfban zászlója volt, kitézte.

Majdnem egész este könnyek voltak az én és a nagynéni szemében a nevetéstől, annyit neveltünk a már nem egészen józan parasztok felett, kik fehér nadrágban, a vállakon szalagokkal és virágokkal feldíszített kalapjaikkal a lovakon ültek és a gyepőbe kapaszkodtak. De a mikor ő jött, nem neveltünk többé.

A polgármester ez állomásra eléje ment kocsin, hogy értesítse róla, mitörténik a faluban. Még most is látom, a mint a kocsin a kivilágított diadalkapukon átjön és mint egy király köszön és mégis olyan egyszerűen, hogy a falubelieket szívéllyessége a legkellemesebb módon meglepte.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Főherczegnők és a millennium.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) József főherczeg felesége, Klotild főherczeg asszony és leányai nem vesznek részt az ezredéves ünnepély megnyitásban.

Az Aquinói Szent-Tamás Társaság felolvasó gyűlése.

Budapest, ápril 20. (Saját tud. táv.) Az Aquinói Szent-Tamás Társaság április 22-én, szerdán délután 5 órakor a Szent-István-Társulat gyűléstermében (Királyi Pál-utca 13. sz.) rendes felolvasó gyűlést tart, a melyre a társaság tagjait és az érdeklődő közönséget meghívja. Az ülés tárgya a folyó ügyeken kívül *Sarmaságh* Géza pártoló tag felolvasása: „A kifejlődési elmélet- és erkölcsanáról“.

Krieghammer lemondása.

Bécs, április 20. (Saját tud. táv.) Krieghammer hadügyminiszter még mindig ragaszkodik lemondásához és ma ment szabadságra. A hadügyminiszter betegségében még nem állott be változás.

Bizalom Fejérvárynak.

Pécs, ápril 20. (Saját tud. távirata.) A mai közgyűlésen Aidinger polgármester bejelentette, hogy a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében Kassics támadásaival szemben Fejérváry br. honvédelmi miniszternek a város bizalmát fejezte ki. Ezért többen hevesen megtámadták a polgármestert, de végre mégis tudomásul vették.

Pulszky Károly ügye.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) A francia becsületrend fegyelmi tanácsa ülést tartott, melyen elhatározták, hogy Pulszky Károlyt kitörlék lovagjaik sorából.

Büntetés elől a halálba.

Kolozsvár, április 20. (Saját tud. táv.) Mátyás József elbocsátott dohánygyári felügyelő, aki Hatházy igazgató ellen merényletet követett el, Kolozsváron bujdosott. A rendőrség ma, mikor lakásába akart bemenni, el akarta fogni, de Mátyás elmenekült. Futásnak eredt s üldözői elől a Szamosba ugrott, a vízben fejbőlötte magát s azonnal meghalt. Holttestét kifogták.

Chudy rendőrtanácsos ügye.

Budapest, ápril 20. (Saját tud. táv.) Chudy Hugó rendőrtanácsos ügyében a törvényszék vádtanácsa ma délelőtt ülést tartott, a melyen Cseke Kálmán vizsgálóbíró referálása alapján helybenhagyták az ügyészség amaz indítványát, hogy Chudy továbbra is vizsgálati fogságban tartassék.

Közgazdaság.

A fuvar-levelek helyes kiállítása. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a következő értesítést adta ki:

Hivatkozással az országos magyar gazdasági egyesületnek f. évi ápril hó 8-án kelt s a nagyvárad keresk. és iparkamarához érkezett átíratára felhívjuk a kamara kerületében levő gyárosok és nagy kereskedők figyelmét, hogy a gazdák a vasuti fuvar-levelek díjszámításáról azért rövidülnek meg, mert a vasuti fuvarleveleken az áru bevallás, illetve az áruk neme felületesen lesz a feladók által jelezve. Miután a vasuti igazgatóságok az ily hibásan kitöltött fuvarlevelek után a jogtalanul felszámított fuvardíj többletet visszatéríteni nem hajlandók, hivatkozván a vasuti áru-osztályozásra, nincs más orvoslás, mint ha a feladók a vasuti fuvarleveleket a vasuti áruosztályozásnak megfelelő módon töltik ki, illetve az árukat általános jelzés helyett specifikálják. E felületes áru bevallás folytán a közönség érzékeny károsodásoknak van kitéve, mert a fuvarlevelek egy ötödrésze nem a vasuti áruosztályozásnak megfelelően van kitöltve. Felkérjük a kamara területén levő nagykereskedőket és gyárosokat, hogy az árukat a vasuti osztályozásnak megfelelő elnevezés alatt adják fel és mindenféle gyűjtő elnevezést kerüljenek s ez által a megrendelőket felesleges költségtől kímélik meg. Bővebb felvilágosítás e hivatalos órák alatt a kamara hivatalos helyiségében nyerhetők.

Nagyvárad, 1886. ápril 18.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

Terménytőzsde.

Budapest, április 20.

B u z a tavaszra, bácskai	6.93
» tavaszra, északi	6.94
» szeptember-októberre, bácskai	6.69
» szept.-okt.-re északi	6.70
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
Rozs tavaszra, északi	6.47
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.10
» aug.-szept.re, északi	10.15

Bécs, április 20.

B u z a tiszai	7.35—7.70
» bányási	7.15—7.65
» bácskai	7.15—7.55
» szokványúru őszre	7.68—7.10
» szokványúru tavaszra	7.20—7.22
R o z s tiszavidéki	6.95—7.10
» szokványúru őszre	6.90—7.00
» szokványúru tavaszra	6.51—6.53
T e n g e r i magyar	5.70—7.00
Z a b, magyar kereskedelmi	4.42—4.44

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	101.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Ralméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészevény	480.—
Magyar hitelbank részevény	391.50
Osztrák hitelintézeti részevény	360.30
Osztrák-magyar államvasuti részevény	351.25
20 f ankos arany (Napoleonkor)	955.—
Német birodalmi márka	58.77 1/2
London vista	120.40
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.77

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

—❦— **EGYHAZI NYOMTATVANYOK.** —❦—

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajz-papirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb*

Kitünő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárakat.

I r ó n t.

Itatóspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.